

Coğrafyada ‘Pratiğin Değer Kattığı Bir Düşünme Biçimi’ Olarak Nâ-Temsilî Teori(ler)

Non-representational theory(ies) in geography as ‘a style of thinking which values practice’

Ahmet UYSAL^{1*}, Şenay GÜNGÖR²

¹Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Nevşehir

²Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Nevşehir

Özet

Anglo-amerikan ülkelerde Beşeri Coğrafya’da yaşanan ‘kültürel dönüşüme’ bağlı olarak, 1970’li yıllarda, birçok paradigma değişimi yaşanmıştır. Bu değişimlerden biri olan ve Thrift’in çalışmaları ile ortaya çıkıp daha sonra özellikle İngiltere’de yaygınlaşan nâ-temsili teori, mekânın temsillere indirgenmesini ve özellikle yeni kültürel coğrafyanın temsil politikalarını eleştirir. Bir diğer eleştirisi ise kartezyen mantığın düalistik yapısıdır. Nâ-temsili teoriler doğa/kültür, zihin/beden, fail/yapı gibi ayrımlardan birini diğerine tercih etmeyip böylesi bir ikiliğin ötesine geçmeye çabalar. Husserl, Wittgenstein, Heidegger, Merleau-Pointy, Deleuze, Foucault ve Bourdieu gibi isimler nâ-temsili teorinin esin kaynağını oluşturan düşünürler olarak öne çıkarlar. Bazıları arasında benzer noktalar olsa da birbirinden çok farklı olan bu düşünürlerin birarada anılıyor olması, aslında, nâ-temsili teorinin ne olduğu hakkında da fikir verir. Fenomonolojist, yapısalcı, feminist, postyapısalcı coğrafyacıların düşüncelerini farklı nispetlerde buluşturan nâ-temsili teori, bu özelliğinden dolayı içinde birçok şeyi barındıran bir ‘şemsiye’ ya da ‘çatı’ olarak kabul edilir. Her ne kadar adında teori kelimesi geçse de bu çoğulcu yönünden dolayı ‘teoriler’ ifadesi yaklaşımın özünü daha doğru yansıtır. Bundan dolayı, nâ-temsili ‘teori’ demek aynı zamanda nâ-temsili ‘teoriler’ demektir. Bu çalışmada, ilk olarak, nâ-temsili teorinin ne olduğu, nasıl ortaya çıktığı ve hangi düşüncelerden etkilendiğinin izi sürülecektir. İkinci olarak, nâ-temsili teorinin ana temaları üzerinde durulacaktır. Bunlar; gündelik yaşam, pratik, beden, beşeri olmayan (non-human) şeyler ve duygudur. Nâ-temsili coğrafyalar, yürümek, alışveriş yapmak, bisiklete binmek, dans etmek gibi gündelik hayatın pratikleriyle ilgilidir. Bu tür faaliyetler bir alışkanlığın göstergesi olarak, aynı zamanda, içinde bulunduğumuz dünyayı anlamamıza yardımcı olur. Bir eyleme ya da pratiğe eğilmek, temsili düşüncenin donmuş haline bir canlılık kazandırır. Ayrıca, çalışmada nâ-temsili teoriye karşı yapılan eleştiriler incelenmiştir. Çünkü eleştirel bir bakış na-temsili teorinin doğasına da uygundur. Bununla beraber, çalışmanın bir diğer amacı ise, nâ-temsili teorinin Türk coğrafyasındaki teorik ve metodolojik tartışmalara sunabileceği katkı ve imkânları ele almaktır.

Anahtar Kavramlar: Nâ-temsili teori, gündelik yaşam, pratik, duygu.

Abstract

In the Anglo-American countries, there occurred many paradigm shifts in 1970s due to the cultural turn in human geography. In this respect, it should be highlighted that non-representational theory, which emerged in the studies of Thrift, has criticized the representation of space and the new cultural geography, which obsessively focuses on the politics of representation. Additionally, non-representational theory has criticized

*İletişim yazarı: A. Uysal, e-posta: auysal77@hotmail.com

the dualism of Cartesian logic, which is based on binary oppositions such as nature/culture, mind/body, agent/structure, and has attempted to go beyond such binary constructions. The influence of the ideas of Husserl, Wittgenstein, Heidegger, Merleau-Poincy, Deleuze, Foucault and Bourdieu over the non-representational theory is manifest. In other words, non-representational theory might be seen as an “umbrella” or a “framework” that houses several distinct approaches such as phenomenology, structuralism, feminism and post-structuralism. Thus, rather than calling it non-representational theory, one may call it as non-representational theories due to its pluralist nature. The first aim of this paper is to cover the nature and emergence of the theory as well as the impact of the aforementioned intellectual traditions. The second aim of this paper is to highlight the main themes of non-representational theory, such as everyday life, practice, the body, non-human things and emotion. Non-representational geographies is concerned with the practice of everyday life such as walking, shopping, bicycling, dancing, etc. These activities as indicative of habits provide opportunities to grasp the world we live. Besides, it is notable to mention that this paper offer a critique as well. This paper will also provide a critical overview of the intellectual activities which attempt not just to understand non-representational theory in Anglo-American geographies but to transfer it into the Turkish academy in a critical fashion. In parallel, the possible contributions of the theory to the theoretical discussions in the Turkish academy will be shortly considered in the end of this essay.

Keywords: Non-representational theory, everyday life, practice, emotion.